

tamiseen alla mainitut määrärahat: Oulunkylän 311 000 mk, Marjaniemen 496 000 mk ja Pakilan 751 000 mk. Yleisten töiden lautakunta oikeutettiin käyttämään mainittuja määrärahoja jo kertomusvuonna.

10. Yleisiä töitä koskevat asiat

Yksityisten viemärijohtojen sekä taloihin ja tonteille rakennettavien johtojen teettämistä koskevan ohjesäännön sekä kaduissa tehtävien kaivuiden suoritus- ja valvontataksan muuttaminen. Muuttaen marraskuun 22 p:nä 1944 tekemänsä päätöstä ¹⁾ kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että tiedonannoista, joita rakennustoimisto Uudenmaan läänin maaherran huhtikuun 22 p:nä 1920 vahvistaman, Helsingin kaupungin yksityisten viemärijohtojen sekä taloihin ja tonteille rakennettavien johtojen teettämistä koskevan ohjesäännön 2 §:n mukaan antaa, saadaan periä 100 mk:n suuruinen maksu sekä että Uudenmaan läänin maaherran tammikuun 31 p:nä 1924 vahvistaman, Helsingin kaupungin kaduissa tehtävien kaivuiden suoritus- ja valvontataksan 2 momentin määräämät valvontamaksut korotetaan 300 mk:aan tarkastavalle insinöörille ja 150 mk:aan valvovalle rakennusmestarelle.

Puhtaanapitomaksujen korottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ vahvistaa maksun jätteiden kuljetuksesta ja hävittämisestä 200 mk:ksi m²:ltä ja katujen puhtaanapidosta 7: 50—60 mk:ksi m²:ltä vuodessa. Kansanhuoltoministeriö hyväksyi ⁴⁾ päätöksen tammikuun 29 p:nä.

Kadun kunnossapitoa koskevien rakennusjärjestyksen määräysten muuttamista koskeva vtn Ahvan aloite ei antanut ⁵⁾ aihetta toimenpiteisiin.

Rakennustoimisto. Rakennustoimiston palvelukseen toukokuun 1 p:nä 1948 tulleen ja liikenneonnettomuuden aiheuttamien vammojen johdosta lokakuun 23 p:nä 1948 kuolleen insinööri K. H. Karvosen oikeudenomistajalle, rouva M.-L. Karvoselle päätettiin ⁶⁾ sallia suorittaa talousarvion päaluokan Yleinen kunnallishallinto lukuun Erinäiset hallintomenot sisältyvästä määrärahasta Hautausapu 31 090 mk:n suuruinen, hautausapua vastaava avustus.

Yleisten töiden lautakunnan ilmoitettua, että rakennustoimiston varasto-osaston konepajan toimistoesimies N. W. Nyström oli kesällä 1946 urakkakorvauksen nimellä kaupungin varoista toistamiseen maksattanut oppilas Å. H. Sollmanin kadonneen viikkopalkan, 1 143 mk, ja samoin urakkakorvauksen nimellä kaupungin varoista syyskuussa 1947 konekokooja N. Silvosen kadonneen sairauslomakorvauksen, 745 mk, eli yhteensä 1 888 mk sekä selostettua mihin toimenpiteisiin se tapauksen johdosta oli ryhtynyt, kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ hyväksyä yleisten töiden lautakunnan päätöksen varoituksen antamisesta toimistoesimies Nyströmille hänen virheellisen menettelynsä johdosta ja Nyströmin velvoittamisesta korvaamaan kaupungille siten aiheuttamansa vahingon kaupunginlakimiehen ehdotuksen mukaisesti 745 mk:illa. Samalla valtuusto päätti kehoittaa rahatoimistoa ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin sen johdosta että, maksettaissa palkkoja rakennustoimiston työntekijöille maksutilaisuudesta poissaolevien työntekijäin palkkamääriä on erinäisiä kertoja jätetty tilittämättä rahatoimistoon ja että nämä määrät on sen sijaan vastoin annettuja määräyksiä luovutettu työn- tai toimistonjohtajalle.

Yleisten töiden määrärahat. Seuraavia yleisten töiden päaluokkaan sisältyviä v:n 1947 määrärahoja päätettiin ⁸⁾ sallia ylittää alla mainitun verran: yleisten töiden lautakunnan ja rakennustoimiston määrärahoja Palkkiot 1 350 mk, Siivoaminen 26 000 mk ja Autot 350 000 mk; tiliviraston määrärahaa Korvas kannannasta 2 408 mk; katujen ja teiden määrärahoja Katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjaukset ja kunnossapito liitosalueella 500 000 mk, Katujen, teiden ja yleisten paikkojen puhtaanapito vanhalla kaupunkialueella 2 041 000 mk, Katujen, teiden ja yleisten paikkojen puhtaanapito liitosalueella 417 000 mk, Katuvalaistus liitosalueella 841 789 mk ja Yleisten vesipostien ja Kauppatorin suihkukaivon vedenkulutus, hoito, kunnossapito ym. 148 388 mk; istutusten määrärahoja Taimistojen hoito 200 000 mk, Puisto- ja puutarhakalusto 300 000 mk, Mullan valmistus

¹⁾ Ks. v:n 1944 kert. I osan s. 50. — ²⁾ Kvsto 12 p. toukok. 277 §. — ³⁾ Kvsto 7 p. tammik. 14 §. — ⁴⁾ S:n 18 p. helmik. 84 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 11. — ⁵⁾ Kvsto 28 p. tammik. 50 §; ks. v:n 1947 kert. I osan s. 79. — ⁶⁾ Kvsto 17 p. marrask. 598 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. kesäk. 353 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. tammik. 68 §, 10 p. maalisk. 153 § ja 31 p. maalisk. 193 §.

ja lannan hankinta 75 000 mk ja Vanhojen nurmien ja käytävien uudistus 100 000 mk; puhtaanapidon määrärahoja Satama-alueet 458 000 mk, Sopimusten mukainen katu- puhtaanapito 583 000 mk, Yleiset mukavuuslaitokset, kuormausasemat ja kaatopaikat 251 000 mk ja Sopimusten mukainen kiinteistöpuhtaanapito 4 551 000 mk; sekä erinäisten menojen määrärahaa Poistot ja palautukset, kaupunginhallituksen käytettäväksi 90 438 mk.

V:n 1947 pääluokan Tuloa tuottamattomat pääomamenot luvun Viemärit määrärahaa Lisämääräraha aikaisemmin päätettyjä, vielä tekemättä olevia töitä varten päätettiin ¹⁾ sallia ylittää 4 400 000 mk sekä saman pääluokan luvun Istutukset määrärahaa Kaupunginpuutarhan kukkamuurin korjaaminen 200 000 mk.

Kertomusvuoden talousarvion pääluokan Yleiset työt lukuun Kadut ja tiet sisältyvää määrärahaa Katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjaukset ja kunnossapito liitosalueella päätettiin ²⁾ sallia ylittää enintään 5 500 000 mk.

Valtuusto päätti ³⁾ merkitä siirtomäärärahoiksi seuraavat yleisten töiden v:n 1947 käyttämättömät määrärahat tai niiden jäännöserät: pääluokan Yleiset työt lukuun Varasto sisältyvän määrärahan Uusia työmaakojuja, 1 000 000 mk; sekä pääluokan Tuloa tuottamattomat pääomamenot luvun Kadut ja tiet määrärahan Munkkiniemen ajosillan korjaus ja levitys, 715 464 mk; luvun Viemärit määrärahan Ruohotiestä Vantaaseen johdettavan viemäriojan syventäminen, 463 982 mk; sekä luvun Istutukset määrärahat Torckelin- ja Pengerkadun välinen puistoalue korttelissa n:o 334, 551 247 mk, Krematorion ja E. Hesperian kadun välisten alueitten kuntoonpano, 313 209 mk, Kulosaaren kirkon ja Kulosaarentien välinen puistikko, kuntoonpano, 213 178 mk, Toukolan niitty, puistoksi järjestely 692 318 mk, Kolmikulman kuntoonpano 200 000 mk, ja Kaarlon- ja Castrénin- kadun kulma, kuntoonpano, 208 000 mk.

Kertomusvuoden talousarvion pääluokan Yleiset työt lukuun Varasto merkitty 850 000 mk:n suuruinen määräraha aitojen ja vajojen kunnossapitoa sekä uudistamista varten päätettiin ⁴⁾ muuttaa siirtomäärärahaiksi.

Alueen varaaminen uurnalehtoa varten. Sen johdosta, että kaupungin keskiosissa olevia hautausmaita voidaan enää varsin vähäisessä määrin käyttää, kaupunginhallitus oli päättänyt ⁵⁾ asettaa komitean selvittämään kysymystä uurnalehtojen järjestämisestä ja sen yhteydessä olevista seikoista. Asiasta sittemmin antamassaan mietinnössä komitea oli mm. huomauttanut, että koska Läntiseltä hautausmaalta ei ole enää saatavissa uusia varsinaisia arkkupaikkoja ovat ainoat käytettävissä olevat evankelis-luterilaiset hautausmaat, nimittäin Malmin, Puistolän ja Vartiokylän, n. 11—17 km:n etäisyydellä kaupungin keskustasta, mitä komitean mielestä on pidettävä epäkohtana. Asiantilan parantamiseksi olisi edullisin ratkaisu polttohautauksen yleisempi käytäntöönottaminen. Asiaa lähemmin selviteltyään komitea oli päättänyt ehdotukseen, että Helsinkiin perustettaisiin keskeiselle paikalle erikoinen uurnalehto ja sen paikaksi komitea ehdotti aluetta krematorion länsipuolella, pinta-alaltaan n. 15 400 m², joka olisi eristettävä pensasaidalla. Kaupunginhallitus asettui puoltamaan komitean ehdottaman alueen varaamista tarkoitukseen. Koska kuitenkin uurnalehdon järjestäminen vaati asemakaavanmuutoksen, koska sitä oli verrattava hautausmaahan, kiinteistölautakunta olikin kaupunginhallituksen kehoituksesta laadittanut n:olla 2 786 merkityn ehdotuksen. Hyväksyen kaupunginhallituksen ehdotuksen ⁶⁾ kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾:

hyväksyä kiinteistölautakunnan laadittaman asemakaavanmuutosehdotuksen n:o 2 786;

merkitä v:n 1949 talousarvioon alueen kunnostamista varten 248 000 mk:n määrärahan, joka kaupunginhallituksella oli oikeus käyttää jo kertomusvuonna;

kehoittaa kaupunginhallitusta ryhtymään neuvotteluihin Suomen krematorioyhdistyksen kanssa yhdistyksen avustamiseksi siten että se voisi ryhtyä laajentamaan krematorion ruumishuonetta ja suorittamaan kappelissa valohuoneen järjestämistä varten tarvittavia muutostöitä;

kehoittaa kaupunginhallitusta ryhtymään neuvotteluihin Helsingin kirkkohallintokunnan kanssa uurnalehdon mahdollisesta luovuttamisesta kirkkohallintokunnan hallin-

¹⁾ Kvsto 28 p. tammik. 68 §. — ²⁾ S:n 15 p. jouluk. 655 §. — ³⁾ S:n 28 p. tammik. 66 § ja 18 p. helmik. 114 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. jouluk. 651 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 127. — ⁶⁾ Khn mietintö n:o 8. — ⁷⁾ Kvsto 25 p. elok. 423 §; ks. myös tämän kert. I osan s. 15.

taan huomioon ottaen, että kirkkoon kuulumattomat saadaan haudata tälle alueelle samoin ehdoin ja oikeuksin kuin kirkkoon kuuluvatkin; sekä

tehdä valtioneuvostolle esityksen terveydenhoitosäännön 46 §:n täydentämisestä seuraavalla uudella kohdalla: »Mitä edellä on sanottu, ei koske hautausmaita, joihin haudataan asianomaisessa järjestyksessä poltetun ruumiin tuhka.»

Maunulan kansanasunnnot oy:n sahan ostaminen kaupungille ja sahan rakentaminen Heinolan kylään. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ hyväksyä kaupunginhallituksen toimenpiteet Maunulan sahan ostamisesta kaupungille sekä halkotoimiston toimenpiteet n. 2 000 standartin vuosisahausta varten tarvittavan saharakennuksen rakentamisesta Heinolan maalaiskunnasta ostetulle maaalueelle.

Kaupungin puutavaran sahauttaminen. Vt Rönnqvist ym. olivat joulukuun 1 p:nä 1947 jättäneet kaupunginhallitukselle kirjelmän, jossa tiedusteltiin 1) Onko kaupunginhallitus tietoinen, että huomattava osa kaupungin tukkeja menetetään ja onko kaupunginhallitus tietoinen, että asiantuntijain lausunnon mukaan huomattava osa tästä puumäärästä on tavalla tai toisella pilaantunutta? 2) Onko kaupunginhallitus tietoinen siitä, että Herttoniemen Saha oy:n sahaamasta kaupungin puutavarasta huomattava osa on kehnon sahausken johdosta ala-arvoista? 3) Onko kaupunginhallitus tietoinen siitä, että mainittu sahayhtiö sopimuksestaan huolimatta edelleen sahaa muuta kuin kaupungin puutavaraa ja täten sopimus kaupungin tukkien sahaamisesta kaiken todennäköisyyden vuoksi jää täyttämättä ja että tästä aiheutuu kaupungille huomattavia tappioita? 4) Onko kaupunginhallitus tietoinen siitä, että kun mainittu saha ei täytä sopimustaan, joudutaan osa sille sahattavaksi aiotusta puumäärästä kuljettamaan muualle sahattavaksi ja täten aiheutetaan huomattavia lisäkuluja? 5) Onko kaupunginhallitus tietoinen siitä, että vaikka mainittu yhtiö olisikin kaupungille korvausvelvollinen, yhtiön omaisuus, huomioonottaen mm. sen, ettei sahaa paloturvallisuuden vuoksi voida sen nykyisellä sijaintipaikalla pitää, tuskin läheskään riittää korvaamaan mainitut tappiot? 6) Mistä johtuu, että siitä kaupungin puutavaramäärästä, jota nykyään sahataan Maunulan sahalla, on n. 80 % enemmän taikka vähemmän pilaantunutta?

Välikysymyksen johdosta kaupunginhallitus lähetti kaupunginvaltuustolle kaupungin puutavaran hankintoja hoitavan rakennustoimiston varasto-osaston selonteon asiassa ehdottaen, ettei välikysymys antaisi aihetta toimenpiteisiin. Kaupunginvaltuusto kuitenkin päätti ²⁾ kehoittaa v:n 1948 tilintarkastajia kiireellisesti ja erillisenä vuositilintarkastuksesta tutkimaan asiaa ja antamaan siitä lausuntonsa sekä sen yhteydessä tekemään ehdotuksensa niiksi toimenpiteiksi, joihin olisi ryhdyttävä kaupungin etujen turvaamiseksi.

Asian selvittämiseksi professorit M. Jalava ja M. Levón olivat rakennustoimiston pyynnöstä antaneet lausuntonsa ³⁾ Herttoniemen saha oy:n toimittaman sahatavaran laadusta ja rakennustoimisto itse oli laatinut kertomuksen ³⁾ omatoimisesta puutavaran hankinnastaan. Tutustuttuaan kaikkiin asiaan vaikuttaviin seikkoihin tilintarkastajat sittemmin lähettivät kaupunginvaltuustolle selontekonsa ³⁾, joka päättyi seuraavaan loppulausuntoon:

»Rakennustoimisto on tehnyt kysymyksessä olevan sahausopimuksen marraskuun 27 p:nä 1946 ja samaa asiaa koskevat lisäsopimukset huhtikuun 4 p:nä ja marraskuun 14 p:nä 1947 Herttoniemen saha oy:n kanssa sen jälkeen, kun yleisten töiden lautakunta ja kaupunginhallitus olivat niihin suostumuksensa antaneet;

Kaupunginvaltuusto, johon myös välikysymyksen tekijät ovat jäseninä kuuluneet, on yleisten töiden lautakunnan lausunnon mukaisesti kaupunginhallituksen ehdotuksesta kaupungin tilintarkastajien toukokuun 29 p:lle 1947 päivätyssä kertomuksessa esitetyn lausunnon johdosta kokouksessaan syyskuun 3 p:nä 1947 yksimielisesti päättänyt, ettei tilintarkastajien lausunto anna aihetta enempään toimenpiteisiin kaupunginvaltuuston puolelta. Tilintarkastajat olivat kertomuksessaan lausuneet sahausopimuksesta mm.: — — — on voitu todeta, että sahan toimituskyky on hyvin heikko, eikä sahausta, jonka pitäisi olla loppuun suoritettu v:n 1947 aikana, oltu vielä saatu käyntiin. Sahayhtiön toimituskyvystä ja vakavaraisuudesta olisi jo ennen sopimuksen tekoa voitu luottotietoja hankkimalla saada selvitys. Tilintarkastajat tähdentävät, että kaupungin

¹⁾ Kvsto 18 p. helmik. 105 §. — ²⁾ S:n 18 p. helmik. 108 §. — ³⁾ Khn mietintö n:o 13.

etuja on sanotun sahaus sopimuksen suhteen tarkoin valvottava ja ryhdyttävä sen mukaisiin toimenpiteisiin.

Sen jälkeen kun oli käynyt selville, että Herttoniemen saha oy. ei ollut täyttänyt eikä kyennyt täyttämään alkuperäistä sahaus sopimusta, rakennustoimisto on, voidakseen pitää jo tänne tuotettujen n. 100 000 tukin sahausta edelleen käynnissä, yleisten töiden lautakunnan ja kaupunginhallituksen suostumuksella luopunut erinäisistä oikeuksistaan yhtiön hyväksi tekemällä lisäsopimuksia, joissa mm. on eri muodoissa korotettu sahausmaksuja, pidennetty sahausaikaa ja tingitty viivästyssakkoa koskevista määräyksistä.

Alkuperäistä sahaus sopimusta ja lisäsopimuksia tehtäessä kaupungin hallintoelimet ovat liiaksi luottaneet toistensa harkintaan.

Etäältä kuljetettavien n. 100 000 tukin sahaustamista sellaisella Helsingissä sijaitsevalla ja monopoliasemaan siten päässeellä sahalla kuin Herttoniemen saha oy. kaupungin viranomaiset perustelivat kaupungin tarvitseman sahatavaran hinnan halpuudella (puhuttiin 10 milj. mk:n säästöstä) sekä tavaran ehdottoman ensiluokkaisella laadulla ja soveltuvaisuudella kaupungin tarkoituksiin. Näistä perusteluista voidaan todeta, että ne palkoissa ym. menoissa tapahtuneet nousut, joista kaupunki olisi välttynyt, jos Herttoniemen saha oy. olisi täyttänyt alkuperäisen sahaus sopimuksen, samoin kuin raaka-aineen ylimääräisestä siirtämisestä kaupungille johtuneet kustannukset (n. 600 000 mk), kuin myös mahdollisesti hävinneiden tukkien arvo, nostavat alunperin kysymyksessä olleen n. 2 000 std:n sahatavaran lopullista hintaa, vaikka vahingon suuruutta ei vielä voidakaan määritellä; että tavaran laatu on antanut aihetta muistutuksiin eikä niitä poista se puolustus, että heikompileatuinenkin sahatavara on voitu tarkoituksen mukaisesti käyttää, sillä lähtökohtana oli tavaran ensiluokkaisuus; ja kun sopimusta ei täytetty, raukesivat myös samalla toiveet saada juuri kulloinkin haluttua tavaraa.

Koska kaupunginvaltuusto on, kuten ylempänä on esitetty, alkuperäisen sahaus sopimuksen huomautuksetta hyväksynyt ja viranomaisten sen jälkeiset toimenpiteet olivat kohdistuneet vain siihen, miten kyseinen sopimus voitaisiin kulloinkin vallinneissa olosuhteissa kaupungille mahdollisimman edullisesti toteuttaa, tilintarkastajat, jotka vielä v:n 1948 tilien ja hallinnon tarkastuksessa tulevat samaan asiaan palaamaan, tyytyivät vain ehdottamaan, että kaupunginhallitukselle annettaisiin tehtäväksi ryhtyä kaikkiin asian vaatimiin toimenpiteisiin, jotta marraskuun 27 p:nä 1946 Herttoniemen saha oy:n kanssa tehdyssä sahaus sopimuksessa sahattavaksi sovitusta määrästä vielä jäljellä olevat tukit, arviolta yhteensä n. 21 000 kpl eli n. 105 000 j³, saadaan kaupungille mahdollisimman edullisesti sahatuiksi, ja tarkoin huolehtimaan siitä, että Herttoniemen saha oy:ltä aikanaan valvotaan ja peritään kaikki ne tappiot, jotka sanottu yhtiö on kaupungille aiheuttanut sen kautta, ettei se ole täyttänyt kyseistä sahaus sopimusta eikä edes sen johdosta tehtyjä yhtiölle edullisempia lisäsopimuksia.

Kysymys, ovatko ehkä ja missä määrin jotkut kaupungin viranomaisista lisäsopimusten teossa ja noudattamisen valvonnassa aiheuttaneet kaupungille vahinkoja, joista he ovat korvausvelvollisia, jäänee myöhemmin ratkaistavaksi.»

Kaupunginhallituksen pyynnöstä kaupungin v:n 1947 tilintarkastajat antoivat lausuntonsa ¹⁾ vtn Rönqvistin ym. välikysymyksen johdosta suoritetun tutkimuksen tuloksesta esittäen siinä mm., että sen perusteella, mitä Herttoniemen saha oy:n ja Helsingin kaupungin välillä marraskuun 27 p:nä 1946 tilintarkastajille lähetetyissä asiakirjoissa on esitetty, ovat tilintarkastajat tulleet siihen käsitykseen, että vaikka usein mainittua sahaus sopimusta ei voitukaan toteuttaa, minkä johdosta kaupungille aiheutuu taloudellisia tappioita, eivät kaupungin viranomaiset, sikäli kun tilintarkastajat ovat voineet todeta, ole v:n 1947 aikana syyllistyneet sellaiseen tekoon, että heiltä olisi oikeus kieltää vastuuvapaus ja ryhtyä muunlaisiin toimenpiteisiin.

Kaupungin v:n 1947 tilintarkastajat ehdottivatkin sen vuoksi, että kaupungin asianomaisille viranomaisille myönnettäisiin vastuuvapaus v:n 1947 toiminnasta myös Herttoniemen saha Oy:n ja rakennustoimiston välillä marraskuun 27 p:nä 1946 tehdyn sahaus sopimuksen osalta.

Edellä selostetun asian yhteydessä vuositilintarkastajat herättivät kysymyksen tilintarkastusmenetelmän muuttamisesta. Siihen asti vuositilintarkastajat olivat antaneet

¹⁾ Khn mietintö n:o 13.

tarkastuskertomuksensa kaupunginhallitukselle, joka sitten oli esittänyt sen oman lausuntonsa seuraamana kaupunginvaltuustolle kun taas heidän mielestään olisi asiallisempaa, että Helsingin kaupungissa, kuten monissa maamme kaupungeissa, kaupunginvaltuusto asettaisi erikoisvaliokunnan, jonka tehtäviin mm. kuuluisi antaa kaupunginvaltuustolle esitys vuositilintarkastajien kertomuksen johdosta.

Asiaa käsiteltyään kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että vtn Rönnqvistin ym. välikysymys ei antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin sekä että tilintarkastajien lausunnon mukaisesti vastuuvapaus myönnetään kaupunginhallitukselle ja muille tilivelvollisille v:n 1947 hallinnosta ja tileistä kaupungin ja Herttoniemen saha oy:n väliseen sahaussojelmukseen liittyvien asioiden osalta.

Tarvon sillan kunnostaminen. Vt Snellman oli tehnyt aloitteen, jossa ehdotettiin, että ns. Tarvon silta, jonka yli johti pääkaupunkilaisten retkeilijäin suosima kävelyreitti, ja joka nykyisin oli niin käyttökelvottomassa kunnossa, että ylikulku oli suorastaan hengenvaarallista, korjattaisiin. Silta sijaitsee Ison-Huopalahden suulla olevalla rauhoitusalueella, johon kuuluu myös Espoon kuntaan liittyvä osa Tarvon saarta. Tämän rauhoituspiirin omistavat yhteisesti eräät tilat Espoon kunnassa ja Helsingin Konalan kylässä. Kaupunki omistaa maa-alueen sillan länsipäässä, kun sen sijaan sillan itäpäässä oleva alue kuuluu mainittuun rauhoitusalueeseen. Tarvon yli kulkeva tie, joka jatkuu Leppävaaran alueelle, on yksityisten ylläpitämä. Näin ollen kiinteistölautakunta oli katsonut, ettei kaupunki ole velvollinen pitämään siltaa kunnossa. Asiasta oli hankittu kaupunginlakimiehen lausunto, jossa mainittiin mm., että kunnallislain mukaan kunta yleensä ei ole oikeutettu sijoittamaan varojaan toisen kunnan liikenneolojen parantamiseen, mutta että se on poikkeuksellisesti kuitenkin sallittu esim. silloin, kun suunniteltu tie tulee olemaan tärkeänä liikenneväylänä omaan kuntaan. Mitä Tarvon siltaan tulee, tulisivat sitä käyttämään jalankulkija- ja polkupyöräliikennettä varten etupäässä Espoon kunnan omat jäsenet. Mikäli kaupunki kuitenkin aikoo ryhtyä sillan rakentamiseen olisi siihen ensin pyydettävä lupa niiltä, jotka omistavat vesialueen sekä sillan itäpäässä olevan maan. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ kehoittaa kaupunginhallitusta käymään lisäneuvotteluja Espoon kunnan ja vesialueen omistajien kanssa sekä ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että Tarvon silta saadaan korjatuksi jalan liikennöitävään kuntoon.

Katujen puhtaanapidon parantaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, ettei vtn Savosen aloite katujen puhtaanapidon parantamisesta antanut aihetta muihin toimenpiteisiin kuin että poliisiviranomaisten huomiota kiinnitetään poliisijärjestyksen koiria koskevien määräysten valvomisen tehostamiseen.

Katujen talvikunnossapidon tehostamista ja lumenkaatoa paikkojen järjestämistä koskeva vtn Hopeavuoren aloite ei antanut ⁴⁾ aihetta toimenpiteisiin.

Kolmikulman puistikon kunnostaminen. Kolmikulman puistikon kunnostamista varten päätettiin ⁵⁾ v:n 1949 talousarvioon merkitä 113 685 mk:n suuruinen määräraha, joka yleisten töiden lautakunnalla oli oikeus käyttää jo kertomusvuonna.

Lastenlinnan tontin kohdalla suoritettavat työt. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, että v:n 1949 talousarvioon merkitään yhteensä 891 000 mk:n suuruinen määräraha Lastenlinnantien leventämiseen, mainitun tien itäisen jalkakäytävän rakentamiseen, valaistuspylväiden järjestelyyn ja Niittykadun puiston kunnostamiseen sekä että mainittu määräraha saadaan käyttää jo kertomusvuonna.

Huopalahdenkadun viemärin uusiminen. Kaupunginhallituksen oikeutettua ⁷⁾ ammattiläisketieteellisen tutkimuslaitoksen rakennuslautakunnan rakentamaan lämpöjohdon Huopalahdenkadun alitse olikin töitä suoritettaessa käynyt ilmi, että Huopalahdenkadun viemäri oli niin rikki, että yksi kaivoväli olisi välttämättä uusittava viemäritulvien ehkäisemiseksi. Yleisten töiden lautakunta oli tällöin ehdottanut, että viemäri siirrettäisiin toiseen paikkaan. Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾:

että Huopalahdenkadun viemäri uusitaan rakennustoimiston katurakennusosaston laatiman piirustuksen n:o 6 690 osoittamalla tavalla;

että yleisten töiden lautakunta oikeutetaan tätä varten ylittämään kertomusvuoden talousarvion päaluokan Tuloa tuottamattomat pääomamenot lukuun Viemärit sisälty-

¹⁾ Kvsto 15 p. jouluk. 645 §; ks. myös tämän kert. I osan s. 6. — ²⁾ Kvsto 15 p. syysk. 472 §. — ³⁾ S:n 12 p. toukok. 273 §; ks. v:n 1947 kert. I osan s. 84. — ⁴⁾ Kvsto 28 p. tammik. 74 § ja 10 p. maalisk. 144 §. — ⁵⁾ S:n 6 p. lokak. 514 §. — ⁶⁾ S:n 6 p. lokak. 513 §. — ⁷⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 216. — ⁸⁾ Kvsto 15 p. jouluk. 644 §.

vää määrärahaa Lisämääräraha aikaisemmin päätettyjä, vielä tekemättä olevia töitä varten 2 280 000 mk;

että kiinteistölautakunnalle annetaan tehtäväksi laatia ehdotus asemakaavan muutokseksi, jolla määrätään ammattilääketieteellisen tutkimuslaitoksen tontille korttelissa n:o 529 rasitteeksi naturakennusosaston piirustuksessa n:o 6 690 merkitty alue viemärikujaksi siten laajennettuna, että alueeseen kuuluu myöskin se osa, jossa on tutkimuslaitoksen tontilla olevasta kaivosta pääviemäritunneliin johtava yhdistystunneli; sekä

että ammattilääketieteellisen tutkimuslaitoksen kanssa tehdään sopimus, jossa mainittu laitos sitoutuu kustantamaan viemärikaivon ja siitä yleiseen viemäritunneliin johtavan tunnelin rakentamisen sekä kaupunki ottamaan tämänkin viemäriosan kunnossapidettäväkseen yleisenä viemärinä sen valmistumisen jälkeen.

Mukavuuslaitoksen rakentaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ hyväksyä yleisten töiden lautakunnan laadittaman piirustuksen n:o 689 mukaisen suunnitelman mukavuuslaitoksen rakentamisesta Etel. Stadionintien ja Eläintarhantien risteyskohdan itäpuolella olevaan puistikkoon sekä oikeuttaa yleisten töiden lautakunnan ylittämään kertomusvuoden talousarvion pääluokan Tuloa tuottamattomat pääomamenot lukuun Kadut ja tiet sisältyvää määrärahaa Mukavuuslaitos messuhallin eteläpuolelle enintään 427 000 mk.

11. Liikennettä koskevat asiat

Liikennelaitoksen omaisuuden arvon korottaminen ja kuoletuussuunnitelman vahvistaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ vahvistaa liikennelaitoksen lautakunnan laatiman ehdotuksen lautakunnan omaisuuden arvojen korottamiseksi sekä laitoksen omaisuuden kuoletuussuunnitelmaksi.

Liikennelaitoksen uudelleenjärjestelyä koskevat aloitteet. Vtn Heiton ym. aloite liikennelaitoksen luovuttamisesta sitä varten perustettavalle osakeyhtiölle päätettiin ³⁾ lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Vtn Schybergsonin aloite liikennelaitoksen hallinnon mahdollisesta uudelleenjärjestelystä päätettiin ⁴⁾ lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Liikennelaitoksen määrärahat. Seuraavia v:n 1947 talousarvion pääluokkaan Liikennelaitos sisältyviä määrärahoja päätettiin ⁵⁾ sallia ylittää alla mainitun verran: luvun Liikennelaitoksen lautakunta ja toimisto määrärahaa Tarverahat 143 012 mk; luvun Raitiotieliikenne määrärahoja Käyttövoima 15 111 478 mk, Sekalaiset menot 773 721 mk, raitiovaunuston kunnossapitomäärärahaa Korjaukset ja muut kustannukset 5 555 676 mk, raitiovaunuhallien kunnossapitomäärärahaa Korjaukset ja muut kustannukset 2 023 523 mk ja raitiovaunutyöpajojen kunnossapitomäärärahaa Korjaukset ja muut kustannukset 160 942 mk; luvun Omnibusliikenne omnibusvaunuston kunnossapitomäärärahaa Korjaukset ja muut kustannukset 11 859 617 mk, omnibushallien kunnossapitomäärärahaa Korjaukset ja muut kustannukset 1 488 208 mk ja omnibustyöpajojen kunnossapitomäärärahaa Korjaukset ja muut kustannukset 1 491 652 mk; luvun Pilketehdas ja hiiltämö määrärahaa Käyttökustannukset 680 942 mk; luvun Yhteiset sekalaismenot määrärahoja Vakuutusmaksut 1 243 137 mk, Korkomenot 577 439 mk, Työkalujen ja kaluston hankinta 668 092 mk ja Kalliinajanlisäykset 90 347 571 mk; sekä luvun Käyttövarat määrärahaa Liikennelaitoksen lautakunnan käytettäväksi 159 199 mk.

Seuraavat kertomusvuoden talousarvioon ja siihen tehtyyn muutokseen merkityt liikennelaitoksen määrärahat päätettiin ⁶⁾ muuttaa siirtomäärärahoiksi: talousarvion pääluokan Tuloa tuottavat pääomamenot luvun Liikennelaitos määrärahat Keskuslämmityslaitteiden uusiminen Töölön konepaja- ja hallialueella, 15 000 000 mk, Sähkölaitteiden uusiminen Töölön ja Vallilan konepaja- ja hallialueilla, 9 050 000 mk, Konepajojen koneet ja varusteet, 14 690 000 mk, Koneellisia varusteita vaunuhuoltoa varten, 6 000 000 mk, Uudet radat, 12 731 559 mk, Ratojen rakentamis- ja hoitokalustoa, 19 200 000 mk, Koneita ja kalustoa ratatöihin, 2 500 000 mk ja Moottorin hankkiminen Korkeasaaren liikennettä varten rakennettavaan moottorilauttaan, 3 642 210 mk; sekä

¹⁾ Kvsto 28 p. tammik. 56 §. — ²⁾ S:n 10 p. maalisk. 143 §. — ³⁾ S:n 28 p. tammik. 76 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. helmik. 81 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. helmik. 117 §. — ⁶⁾ S:n 6 p. lokak. 510 §.